

Fritil·lària

Flora de Montserrat - La Fritil·lària per Josep Nuet i Badia, Josep M. Panareda i Clopés (Article publicat al Butlletí de Santuari, nº 12, Zona època, maig-agost 1985)

Amb aquest neologisme coneixem les plantes que els botànics inclouen dins el gènere *Fritillaria* Linné .

A Montserrat, segons els coneixements actuals, s'hi fa la *Fritillaria lusitanica* Wikstron (= *F. hispanica* Boiss. et Reuter; = *F. boissieri* Costa; = *F. pyrenaica* L. var, *hispanica* (Boiss. et Reuter) Pau) .

Aquest seguit de sinònims té la seva historia força relacionada amb Montserrat i prové de la variabilitat de les plantes i del fet que encara no ha estat estudiada a fons la sistemàtica de les *Fritillaria* .

La historia comença quan, a mitjan segle passat, el botànic ginebrí Edmond Boissier descobreix a Sierra Nevada una espècie de fritil·lària, la descriu i la publica el 1859 amb el nom de *Fritillaria hispanica*. A la primavera de 1865 l'esmentat Boissier acompanyat de George Reuter, director del jardí botànic de Ginebra, visita Montserrat. Tots dos hi descobreixen una fritil·lària que els sembla igual a la de Sierra Nevada, i en fan arribar uns exemplars a A. C. Costa, el qual els estudia i troba que són diferents de la planta de Sierra Nevada. El 1877, Costa publica una nova especie: *Fritillaria boissieri* Costa, pròpia de Montserrat, que dedica al seu descobridor. Posteriorment, tant Carles Pau com Pius Font i Quer han considerat que les diferents espècies de fritil·lària que s'han reconegut, no són més que varietats o subespècies d'una mateixa espècie, *F. pyrenaica* L., que es faria per tota la Península Ibèrica .

La planta, perenne, presenta a la base un bulb d'1-2 cm. de diàmetre, del qual surt una tija única. En aquesta tija hi ha 7-10 fulles, lanceolato-linears, alternes, generalment força paral·leles a la tija. La tija és corbada al capdamunt com un bàcul, de manera que la flor queda penjant de cap per avall. La flor, única, té forma d'esquella i és composta de 6 peces o tèpals de forma oblonga, amb una coloració marronosa amb clapes i punts grogosos. La càpsula és de forma ovoide i

generalment queda dreta .

Floreix de l'abril al juliol .

A Montserrat es fa a la part alta de la muntanya, entre 750 i 1.200 m., encara que al vessant N del sector oriental en trobem entre 320 i 500 m. Al sector occidental, a l'W del coll de Migdia, és rara, probablement a causa de la major sequedat. La fritil·laria viu a les codines amb sol força desenvolupat, a les cornises herboses encarades al N, sempre, però, en indrets oberts, a les carenes o bé en clarianes .

Precisament aquest any en fa cent vint que fou descoberta aquesta bonica espècie a Montserrat, però encara ens falta aclarir del tot la sistèmica d'aquest gènere al nostre país